

CHARLES

DARWIN

I

L'EVOLUCIÓ

IAN GRAHAM
ANNALIESE STONEY

EUREKA!
BIOGRAFIES
DE CIÈNCIA

bromera

INTRODUCCIÓ

28 DE MAIG DE 1876

El peu se'm va afonar en l'arena negra com si l'haguera posat sobre la terra d'un altre planeta. La calor era insuportable, com si el foc de l'infern cremara davall de les meues botes. Terra endins, les roques eren dures com el ferro i negres com l'arena. Uns fardatxos enormes, els més lletjos que he vist en la vida, s'apartaven quan jo passava. Aquella nit, vaig sopar carn de tortuga torrada en una foguera, a la llum de les estrelles.

Imagina-ho. La tortuga era tan gran que ben bé podia portar un home damunt de la closca. I els ocells. Al principi, a penes em cridaren l'atenció aquells pardalets menuts i de color terrós que volaven en esbarts. Jo encara no ho sabia, però aquells pardalets m'havien de canviar la vida i generarien una revolució en el camp de la biologia. Vaig estar a punt de no descobrir-ho. No vaig comprendre com eren d'importants fins que vaig abandonar aquell lloc desconegut i estrany. Només quan els vaig recordar, després, vaig començar a veure que tenien alguna característica estranya. I aquell pensament ho va canviar tot.

Charles Darwin va callar un instant per a repassar els seus pensaments. El seu fill Francis seia al seu costat.

–Tota la platja estava formada per aquella arena negra i calenta? –va preguntar.

–Sí –va dir Charles–. Com totes aquelles illes, ja ho saps: les Galápagos. Estan fetes de lava, de roques volcàniques negres. Són a l'equador, per

això el sol cau sense pietat sobre les roques nues.
És un miracle que hi pugui haver vida.

–Sí que és veritat...

–Però n’hi ha –va continuar Darwin–.

I el viatge fins a arribar a aquelles illes remotes també va ser quasi un miracle. Vaig veure balenes grans com un vagó de tren que saltaven dins de la mar i em vaig estremir fins al moll dels ossos per un terratrèmol que va assolir una ciutat. Vaig explorar llocs del nostre món que ben poca gent ha vist o veurà. I per a fer tot això i una miqueta més, vaig navegar per tot el món, cosa que només un grapat d’anglesos han fet.

Es va perdre un instant entre els records de la seua memòria i, després, va dir:

–Quan jo era jove, la meua vida futura semblava molt clara. M’enviaren a la universitat perquè em convertira en metge, com ho era mon pare, però a mi m’interessava més l’estudi del món natural. No hauria imaginat ningú com canviaria el meu destí...

–Gràcies a Déu –va dir el fill–, no et convertires en metge. No hauries pogut explicar-nos mai el misteri de l'evolució.

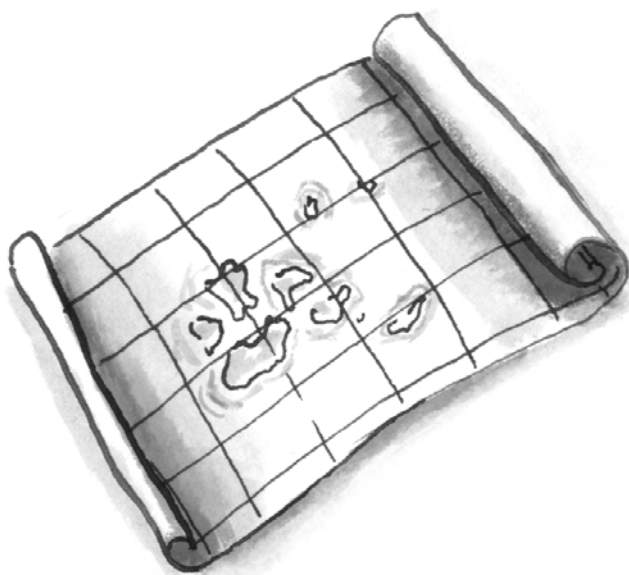
–Ara és difícil de creure –va dir Charles–, però el meu treball va causar tanta ràbia i tant d'odi que, a voltes, em feia por que els meus amics i els col·legues científics em condemnaren a l'aïllament i no tornaren a parlar mai amb mi.

–És una aventura meravellosa –va afirmar Francis–. La gent l'hauria de conèixer.

Charles va dubtar una miqueta i, després, va dir:

–M'hauria agradat molt poder llegir alguna cosa escrita pel meu avi sobre les seues idees i els seus fets i sobre com treballava... De manera que crec que tens raó, Francis. Ha arribat el moment d'escriure la meua història...

CHARLES DARWIN

CAPÍTOL 1

1817

Tota la vida he sigut un gran col·leccionista. Fins i tot quan era un xiquet de huit o nou anys, a l'escola de Shrewsbury, col·leccionava qualsevol cosa: ous, pedres, closques, monedes. Sentia una gran passió pel col·leccionisme, que cap dels meus germans o germanes compartia.

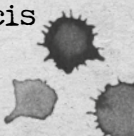
No anava gens bé a l'escola. Em consideraven un mal alumne i, per això, mon pare estava sempre disgustat. Recorde que un dia em va dir:

–Només t’interessa disparar, els gossos i caçar rates, i això només et portarà desgràcies a tu mateix i a tota la família.

Foren unes paraules molt dures per a un home que, normalment, era el pare més amable i comprensiu que podria desitjar un fill. Però, probablement, només intentava impressionar-me per veure si aconseguia fer-me canviar d’actitud i millorar.

LA FAMÍLIA DE DARWIN

Charles Darwin i la seua esposa Emma tingueren deu fills: sis xics i quatre xiques. Dos dels fills (Mary Eleanor i Charles Waring) moriren quan eren xiquets de bolquers i una tercera filla (Anne Elizabeth) va morir quan tenia deu anys. La quantitat de fills morts, de deu que en tingueren, era normal per aquell temps. Tres dels fills dels Darwin (George, Francis i Horace) foren importants científics i enginyers.

Recorde que vaig llegir un llibre titulat *Meravelles del món*. Aquella lectura em feia pensar en viatges per països llunyans, que em permeteren veure amb els meus propis ulls aquelles meravelles naturals.

Quan tenia setze anys, m'anaven tan malament els estudis que mon pare es va desesperar. Em va fer abandonar aquella escola i em va dir:

–Fill meu, per a salvar-te de tu mateix, he decidit que vages a la Universitat d'Edimburg a estudiar medicina, com vaig fer jo. Seguiràs el meu exemple i vindràs amb mi per a aprendre a ser un bon metge. Estic ben cert que això serà molt bo per a tu.

L'estiu abans d'anar-me'n a Edimburg, vaig visitar les famílies més pobres i necessitades de Shrewsbury i vaig escriure informes de les malalties que les afectaven per a mon pare. L'interés que vaig posar en aquella missió li va fer creure que seria un bon metge.

Per desgràcia, ben prompte va quedar clar que no m'interessava més la medicina que el que havia estudiat abans. La major part del temps, trobava que els estudis d'aquesta ciència eren avorrits. I quan

no eren avorrits eren repugnants. En compte d'estudiar, passava el temps amb persones que entenien moltíssim de geologia, zoologia, botànica i altres ciències naturals. Estudiava les criatures que vivien als forats de les roques, a la vora de la mar, i també recollia peixos quan eixia a la mar amb les barques dels pescadors.

SHERLOCK HOLMES

Darwin va estudiar medicina a la Facultat de Medicina de la Universitat d'Edimburg, encara que no va acabar els estudis. Un dels professors de la facultat, Joseph Bell, era famós per la seua habilitat per a descobrir símptomes dels pacients que passaven per alt els altres metges. Aquelles observacions li permetien saber quin ofici exercien els malalts o on havien viatjat feia poc de temps. Un dels

alumnes del professor Bell es va dedicar a escriure narracions protagonitzades per un detectiu de ficció amb les mateixes habilitats. L'estudiant era Arthur Conan Doyle i el nom del detectiu era Sherlock Holmes.

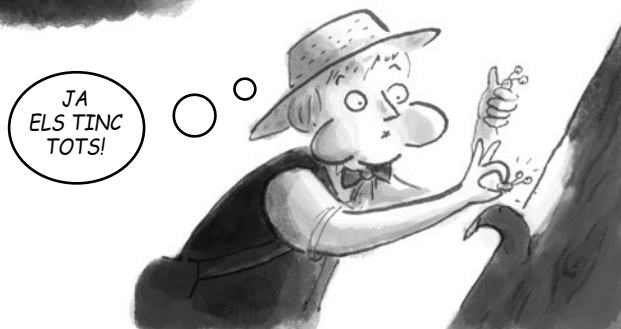
D'alguna manera, mon pare, el pobre de mon pare, va sentir parlar del meu escàs interès per la medicina, de manera que va decidir salvar-me de la mala vida per segona vegada.

–Em fa la impressió –em va dir, molt disgustat– que no seràs metge després de tot. Si no és així, hauràs de ser religiós. Estàs destinat a l'Església, fill meu.

Per a convertir-me en un rector rural, necessitava estudiar un grau en alguna universitat anglesa. De manera que, després d'haver passat dos anys a Edimburg, vaig començar un nou curs a la Universitat de Cambridge.

CHARLES DARWIN

No soc, ni ho he sigut mai, un religiós. La veritat és que vaig perdre el temps a Cambridge de la mateixa forma com l'havia perdut a Edimburg. Com sempre, m'interessava més la naturalesa. Estudiava botànica i passejava pels camps per a observar roques de moltes classes, plantes i animals. Va ser allà on vaig començar a recollir escarabats.

A Cambridge, vaig conèixer també l'home que havia de canviar el rumb de la meua vida de la manera més sorprenent: el professor John Stevens Henslow. Tenia profunds coneixements de totes les branques de la ciència. Ens férem molt amics i vaig fer llargs passejos amb ell. Em coneixien amb el sobrenom de «l'home que passeja amb Henslow». Crec que em va veure molt ben predisposat a aprendre. Per fi vaig trobar una persona que no em considerava simplement un peresós.

L'agost de 1831, després d'un viatge pel nord de Gal·les, vaig tornar a casa, on m'esperava una carta de Henslow. Li havien proposat que s'unira a un viatge per mar, en qualitat de naturalista. Però aquella expedició va semblar massa llarga a

l'esposa de Henslow, que el va convèncer perquè renunciara a ocupar la plaça que li havien oferit. Ell considerava que hauria resultat terrible perdre aquella oportunitat única, per això assegurava que era molt important que un altre naturalista ocupara la plaça en l'expedició. El vaixell, *HMS Beagle*, havia de salpar al cap d'un mes, de manera que disposava de poc de temps. Per a la meua satisfacció, Henslow va suggerir que jo podia ocupar aquella plaça en el viatge. Hi havia naturalistes més preparats, però ell argumentava que la meua experiència en la recol·lecció d'espècimens en plena naturalesa em convertia en el candidat perfecte.

Pocs dies després, vaig escriure la meua resposta a Henslow, però no era la que ell esperava. Quan li ho vaig comentar a mon pare, es va mostrar molt contrariat.

–És un viatge inútil que et farà perdre dos anys més –em va dir–. I, pitjor encara, seria la tercera volta que pretens canviar de professió, perquè ja has abandonat els estudis per a ser metge i per a ser religiós.

També considerava que hauria de fer el viatge en una cabina menuda i incòmoda d'aquell vaixell i que, si uns altres homes ja havien renunciat a la plaça, devia ser perquè aquella expedició tenia alguns aspectes desagradables o perillosos que jo desconeixia. Estava tan convençut que tenia raó que em va dir:

–Si trobes un home amb sentit comú que et diga que et convé fer el viatge, t'ho permetré.

De manera que vaig escriure a Henslow per a dir-li que no hi podia anar.

L'endemà, vaig anar a visitar el meu oncle Josiah Wedgwood a sa casa de Staffordshire. Quan li vaig contar tot el que havia passat, em va acompanyar a casa i li va dir a mon pare que ell considerava que sí que havia d'acceptar aquella plaça en l'expedició. Creia que era una gran oportunitat per a un home jove. Mon pare sempre havia pensat que l'oncle Josiah era un home molt sensible i amb molt bon criteri, de manera que va canviar d'opinió i em va concedir el seu permís.

–Et promet que t’ajudaré tant com siga possible
–em va dir.

Aquelles paraules em sonaren com la música perquè la meua plaça al vaixell no era remunerada i, per tant, mon pare hauria de pagar totes les despeses del viatge. Ell hi va estar d’acord, de manera que, de seguida, vaig anar a Londres a posar-me en contacte amb Robert FitzRoy, el capità del *Beagle*.

- Charles Darwin és un mal estudiant a l'escola i no acaba els estudis universitaris, ni per a ser metge ni per a ser religiós.
- Mentre viu a la universitat, descobreix la seua passió per la naturalesa.
- Coneix el professor John Stevens Henslow, que li proposa que ocupe la seua plaça com a naturalista en una expedició científica a bord de l'*HMS Beagle*. A Darwin li encanta la proposta.